

Innhold

Forord	5
Misjonssambandets gjenbrukshistorie – et eventyr	7
Bakgrunn – barneår og ungdomstid	71
Ung i misjonen – bibelskuleelev, soldat og ungdomssekretær	95
Den unge krinnssekretæren	127
Med pågangsmot og innsatsvilje – i Oslo krets	156
Skifte i tjenesten – bysekretær i Bergen	181
Nye kretssekretær oppgaver	192
Disponent i Misjonssentralen	219
Gode og onde dager – og pensjonistår	223

Forord

Sveinung Lianes – gjenbruksgründer og misjonsmann. Eg har lenge vore godt kjend med Sveinung, men dei to siste åra har ført meg djupare inn i personlegdomen hans, og i det han har gjort og er oppteken av. Meir enn før ser eg kor enormt omfattande livsgjeringa hans er. Ingen er fullkomen, heller ikkje Sveinung, men han representerer *eit livsverk i særklasse*.

Då Sveinung våren 2017 gav grønt lys til idéen om dette prosjektet, vart eg svært glad. Han har stått i Misjonssambandet sitt arbeid i over 50 år, og ei bok om han og livet hans vil bli ein slags misjonshistorisk dokumentar, har eg tenkt.

Gjenbrukseventyret, som Sveinung er mest kjend for i dag, er temaet i fyrste kapittelet. I tillegg har det vore særst interessant å skrive om familiebakgrunnen og oppveksten hans, for dette kastar lys over det unike ved han.

Til slutt i boka vert det vist til kjelder. Men i samband med det mest personlege kapittelet, «Gode og onde dager – og pensjonistårene», har eg ikkje funne det naturleg å hente informasjon frå andre enn Sveinung sjølv. Styreprotokollar m.m. er konsulterte i det eg skriv om gjenbrukseventyret. Skulle dette vore gjort heile vegen, ville prosjektet blitt for omfattande.

Sveinung har ikkje vore åleine om livsgjeringa si. Det la han sjølv vekt på då han i 2014 fekk Sareptaprisen, overrekt av tidlegare utanriksminister Knut Vollebæk. «Prisen er ein honnør til alle i gjenbruksarbeidet», poengterte Sveinung i takketalen. Ei heilt avgjerande støtte – frå 1976 til 2009 – var også kona, Berit, som vart kreftsjuk og døydde.

Han har teft, veit å finne veg og kan «springe over murar» (Salme 18,30). Stiller Sveinung krav, er det fyrst og sist til seg sjølv. Han er uthal-

dande som svært få, han samarbeider og organiserer. Dei fleste av tiltaka hans er innlemma i det misjonsarbeidet Gud kalla han til som ung.

Eg takkar Sveinung for tillit, gode samtalar – og for vår svært nyttige e-postdialog undervegs. Takk også til alle andre som har hjelpt meg med «råstoff», og til Lunde Forlag, som spontant sa ja då eg kom med denne bokideen, og som gav meg gode innspel i avslutningsfasen.

Volda, våren 2019

Per Ove Aarseth

PS:

Guten frå Stordal på Sunnmøre var «ihuga målmann» til 1978. Det som gjeld tida fram til han slo om til bokmål, er difor på nynorsk (kapittel, 2, 3 og 4). Resten (kapittel 1, 5, 6, 7, 8 og 9) er på bokmål. Eg har nytta begge målføra for å skape nærleik, og for å illustrere det språklege spennet i livet hans.

d.s.

Misjonssambandets gjenbrukshistorie – et eventyr

Sveinung Lianes sitter ved pc-en sin på Misjonssentralens kontor på Fjellhaug i Oslo. Han løfter blikket og viser fram noen papirer som nettopp er kommet ut av den store skriveren på maskinrommet. «Jeg har jobbet med dette i hele natt, på danskebåten, etter en snartur til Danmark», forklarer han med sin velkjente entusiasme. Vi skriver mai 2005.

At Sveinung ivrer og gløder, er svært vanlig. Han er en handlingens mann, en mann med planer og visjoner – og med en sjelden gjennomføringskraft. Når du støter på ham, får du høre lite om problem, men mye om muligheter. Slik var det også da to av hans gamle kjenninger møtte ham i Trondheim, mens han var Misjonssambandets kretssekretær i Trøndelag, drøyt ti år før snarturen til Danmark. De to var folkehøgskolelærere på tur med noen elever, men de hadde god tid til å slå av en prat. Sveinung lyste av begeistring, og de ble orientert om både det ene og det andre tiltaket. Det kom som perler på en snor, helt til en godgutt som sto der, en som lærerne fulgte litt tettere enn de andre, avbrøt på sin egen spesielle måte. «Fyttirakkeren!» kom det høyt og tydelig.

Flere kan nok ha følt på noe av det denne gutten følte. Men de som blir litt mer kjent med Sveinung, lærer som regel å sette stor pris på ham, både som person og for den veldige tiltakslysten hans.

På sporet av noe stort

Denne formiddagen på Misjonssentralens kontor får jeg inntrykk av at disponenten må være på sporet av noe stort. Han skal rett på en tredagers ferie, men vil ikke dra før han har gjort det han kan for å få et tettskrevet dokument sikkert på plass blant sakspapirene til Norsk Luthersk Misjonssambands (NLMs) hovedstyre.

Sveinung har hatt en rekke stillinger i denne organisasjonen, helt siden høsten 1963. Disponent for Misjonssentralen, NLMs litteratur- og forretningsavdeling, har han vært de siste åtte årene.

Det han har skrevet på mens danskebåten pløyde Skagerak, gjelder et til nå ukjent begrep i Misjonssambandet: gjenbruksbutikker. Og Sveinung er overbevist: «Det bør være et mål å komme i gang med én eller flere gjenbruksbutikker allerede i inneværende år. Det bør i inneværende år også kunne startes planlegging av minimum fem NLM-eide butikker for oppstart vårhalvåret 2006», framholder han i dokumentet.

Om idéen faller i god jord hos hovedstyret er han imidlertid litt spent på, for Misjonssambandet har vokst seg stort og omfattende. Det likner et veldig tre med utallige greiner. I en tid med innstramminger som nå er det slett ikke selvsagt å få grønt lys for å satse på enda et område.

En frustrasjon i det stille

I sitt stille sinn har Sveinung vært noe frustrert de siste månedene. Han innser at Misjonssentralen, som er i omstrukturering, trenger en leder med høy datakompetanse, noe han selv på ingen måte er i besittelse av. Men det frustrerer ham at kommunikasjonen med organisasjonens ledelse om dette har vært «slapp».

Han har hatt kontakt med et par personer i toppsjiktet og forklart at tiden hans som disponent i Misjonssentralen synes å ebbe ut. En konkret oppgave han kunne ønske seg i stedet, er også nevnt. Det er en stilling han har tenkt på av to grunner. For det første mener han å ha relevant erfaring, og for det andre ville den gi ham en forholdsvis

fleksibel arbeidssituasjon. Det ville ikke være nødvendig å ha kontor i Oslo.

Det Sveinung har sett for seg, er at han og kona, Berit, som er alvorlig syk, kunne flytte til Ålesund, der de eier hus og har venner. Og så kunne han ta den aktuelle oppgaven derifra. Inntrykket hans var at ledelsen kunne være åpen for en slik løsning, og han var i god tro, helt til han ganske uforberedt får høre at en annen skal inn i den stillingen. Det han føler mest overraskende, er ikke at en mulighet glapp, men at ledelsen ikke har kontaktet ham eller kommet med andre forslag. I usikkerheten som oppstår, begynner 61-åringen å tenke alternativt om arbeidsforholdet sitt fram mot pensjonsalderen. Han går til et for ham drastisk skritt, å søke på en utlyst stilling som kirkeverge i Stranda på Sunnmøre. Stranda ligger en knapp time fra huset i Ålesund, og fra hytta i Stordal er avstanden enda mindre. Men det oppleves spesielt å sende denne søknaden. Sveinung som ikke har noen attester fra sine mer enn 40 år i Misjonssambandet, tyr i stedet til tjenesteuttalelser fra Forsvaret. Seks fra perioder som administrasjonsoffiser og tre fra perioder som forsyningsoffiser. Han kan vise til mer enn ett år som offiser i administrativ tjeneste. Sveinung blir innkalt til intervju, men takker nei til å ta den turen.

Fra ledende hold i NLM den gangen svares det i ettertid at hovedstyret valgte annerledes i den oppgaven Sveinung hadde nevnt. Det innrømmes også at rutinene for oppfølging i tilfeller som dette ikke var gode nok.

Treg materie

Men Sveinung teller ikke «de tapte slag». Midt i sin godt skjulte frustrasjon kommer han i kontakt med Jørgen Lollike, en mann fra Danmark som er bosatt i Oppland. Lollike er veldig opptatt av det som snart skal bli Sveinungs store sak. Han ivrer for gjenbruksbutikker.

Lollike har vært tilknyttet Sudanmissionen i Danmark og har senere vært kateket i Oppland. For å finansiere et arbeid i regi av organisasjonen Ny Start i Øst har han også satt i gang et titalls gjenbruksbutikker i

Oppland. Lollike er overbevist om at det ligger veldig store summer og venter på å bli hentet ut fra denne sektoren, midler som kan bli omsatt i misjonsarbeid. Tankene hans går til NLM, som han har stor tillit til, og som han forstår kan ha bruk for noen ekstra millioner.

Allerede i 2002 prøver Lollike å ta et initiativ. En sommerdag dukker han opp på Sveastranda bibelcamping ved Mjøsa. Han huker tak i noen av Misjonssambandets ledere i Oppland og får fortalt dem hva han tenker på. Misjonssambandet må kjenne sin besøkelsestid, mener han.

Ideene vinner ingen spontan tilslutning, men Lollike blir heller ikke avfeid. Etter en tid blir han invitert med på et møte i kretsstyret. Her får han legge fram visjonen sin, men kretsstyrets konklusjon er at Misjonssambandet i Oppland mangler de ressursene som skal til.

Et par år senere slår to av de ledende i Oppland krets følge med Lollike til organisasjonens hovedkontor i Oslo, for han ønsker å snakke frampå om saken der også. Men responsen blir slett ikke overveldende. «Jeg møtte en heller treg materie», innrømmer han i ettertid.

Kveld som får konsekvenser

Fullstendig annerledes er reaksjonen når Lollike etter hvert kommer i kontakt med Sveinung.

De møtes i forbindelse med et såkalt «bladmøte» på misjonshuset Folkvang i Hunndalen i Gjøvik. Som Misjonssentralens disponent er Sveinung ute på slike tilstelninger både titt og ofte. Han mener det er viktig å holde kontakt med misjonsfolket og viktig å tale varmt om Utsyn og andre blad under Misjonssentralens paraply. Da han i 1997 sa ja til oppgaven som disponent, var det nettopp fordi han gjennom alle år hadde sett disse bladene som noen av misjonsbevegelsens beste «evangelister». Denne kvelden i april 2005 er også Misjonssambandets generalsekretær, Ola Tulluan, med på turen. Tulluan forkynner Ordet, og Sveinung snakker om det andre.

Jørgen Lollike trer inn i salen noen minutter før møtet skal begynne. Han går framover og setter seg ved samme bord som Tulluan. I kaf-

fepausen etter talen kommer de i god prat, og det går ikke lenge før temaet er gjenbruk. Lollikes ønske er å nå inn hos generalsekretæren, men det er ikke lett. Tulluan lytter, men sier ikke stort annet enn «ja og ha», etter det han selv kan huske når mer enn tolv år har gått. Omsider kommer imidlertid også bladambassadøren med et par kakestykker og en tekopp, og han viser umiddelbar interesse for Lollikes tema. Sveinung røper at han i lang tid har vært flittig til å besøke bruktbutikker, og at han også er glad i nettsted som Finn.no og liknende. «Privat har jeg spart mye penger ved å kjøpe brukt, men jeg innrømmer gjerne at ikke alt jeg har fått tak i har falt like godt i smak hos Berit», humrer han. Tulluan og Lollike får også vite at Sveinung har kjøpt inn en god del utstyr til institusjoner i Misjonssambandet på denne måten, og at dette har gitt betydelige besparelser.

Når Sveinung har levert ting på avfallsplasser, har han lagt merke til at det ofte blir destruert varer som kunne hatt stor verdi om de ble tatt hånd om og lagt ut for salg.

Sveinung nøler ikke

Neste dag kjører Sveinung og Tulluan videre fra Gjøvik til Dokka. Turen tar mindre enn én time, men de rekker å snakke om både det ene og det andre. «Jeg får vel dra til Ålesund og starte gjenbruksbutikk omgående», sier Sveinung litt spøkefullt. Hva generalsekretæren svarer er noe uklart, men tilbake på kontoret i Oslo to–tre dager etterpå nøler ikke Sveinung med å ta neste steg. Han ringer til Lollike og spør om de kan møtes.

Få dager senere treffes de på Hadeland Gjestegård. Tonen er åpen og god, og Sveinung får vite mye om Lollikes erfaringer fra gjenbruksbransjen. Ikke minst interessant er det å høre hvordan Sudanmissionen i Danmark opererer i denne sektoren. Blant kristne organisasjoner i Norden er Sudanmissionen en av dem som har lengst erfaring på dette området. Etter en stund spør Sveinung om Lollike kan planlegge en rundtur for ham i Danmark snarest mulig, slik at han får besøke noen av Sudanmissionens butikker. Dette sier Lollike ja til med en gang.

Sveinung tilføyer at han gjerne vil innom det minste stedet der Su-

danmissionen driver gjenbruksbutikk, deretter et mellomstort sted og til slutt storbyen Århus, som har den største butikken. «Men alt på én dag», presiserer han. Og slik blir det.

Lollike legger alt til rette, og turen blir svært vellykket. Et særlig sterkt inntrykk gjør butikken på det minste stedet, Østre Vrå, i nærheten av Frederikshavn. Den er estetisk fin, og personalet er preget av en smittende begeistring og takknemlighet for oppgaven de står i. En kvinne på 83 forteller med glød at hun nå har fått to dager i butikken, mot én tidligere. Sveinung får også vite at mange kommer innom butikkens «lune krok» igjen og igjen. Stedets innbyggere gir til stadighet uttrykk for stor glede over dette kristne «nærmiljøsentret». Flere søkende mennesker skal være nådd med vitnesbyrd om Jesus, og noen er blitt kristne.

Hos den norske misjonslederen settes tanker i sving. Han har vært veldig opptatt av å finne alternativer som kan erstatte bedehusenes galleri, det som ikke fylles opp lenger. Han har lett etter nye treffpunkt der flere kan nås med evangeliet. «Kan dette være ett av svarene?» undres han. Og tanken slipper ikke taket, den følger ham på turen over Jylland og setter også spor i notatet han skriver på fergeturen mot Oslo.

Nei, nei – og likevel ja

Generalsekretær Tulluan føler ingen større begeistring den dagen han åpner Sveinungs forholdsviss fyldige notat fra Danmark. Det fyller fem sider og er organisert i punkter og underpunkter. Men Tulluan lar være å plassere det blant papirene til hovedstyret, i alle fall i første omgang.

En liten uke senere står Sveinung i Tulluans kontordør. Han vinnes inn, og de har en god samtale, men uten at Tulluan røper noen gjenbruksentusiasme. Han stiller seg heller litt avvisende. «Det er liten mening i å bry hovedstyret med dette. Mange andre saker bør komme foran denne», tenker han.

Norsk Luthersk Misjonssambands hovedstyre samles i Tromsø 23.–24. juni, men uten at Sveinungs store sak blir nevnt med et eneste ord. Fram mot neste hovedstyremøte, siste fredag og lørdag i august, er

Sveinung veldig spent. Og denne gangen tar generalsekretæren saken med i en muntlig orientering.

Responser rundt bordet er imidlertid ganske avmålt. En som sitter der, er såpass «kjekk» at han henter fram et sitat fra en gammel bedehussang og sier: «Nei, nei og atter et nei». Poenget hans er at det aldri bør bli noe av dette.

Misjonssambandet er jo inne i en tid der hovedstyret av økonomiske grunner ser seg tvunget til å konsentrere seg om hva som kan kuttes. Forslag om nye tiltak passer stort sett ikke inn. Noen på hovedstyremøtet røper rett nok en mer positiv holdning, ikke minst på grunn av initiativtakerens personlige kapasitet, men at dette har potensial til å bli en omfattende virksomhet med store overskudd, er det ingen som forestiller seg.

Praten får surre et øyeblikk rundt hovedstyrets bord, og Tulluan er fortsatt reservert. Men han er ikke i mål med orienteringen sin. Han kremter for å få oppmerksomhet, og fortsetter: «Det er bare det at vi allerede er i gang med forberedelser», sier han. Ordene lyder som en bekjennelse eller innrømmelse og utløser høylytt og befriende latter. Flere gjenkjenner et av Sveinungs gamle varemerker, hans evne til å ligge et hestehode eller to foran, og til å være stifinner når ukjent landskap skal inntas.

Det ville være en overdrivelse å si at Misjonssambandets gjenbruks-eventyr nå er i gang. Det Tulluan må få fortalt, er bare at en liten butikk er under planlegging på Fagernes. Et moment fra Sveinungs skriv på danskebåten dras også inn, nemlig at et slikt arbeid kan fungere som tilknytningspunkt overfor mennesker som organisasjonen i liten grad når gjennom tradisjonell misjonsvirksomhet. Samtalen munner ut i en positiv konklusjon. Hovedstyret vedtar at styret for Misjonssentralen skal være gjenbruksforetakets styre. Akkurat nå er dette ansvaret lagt på den såkalte sekretariatskonferansen ved hovedkontoret.

Realisering og framdrift

Allerede tirsdag 30. august, andre hverdagen etterpå, møter Sveinung styret sitt. Beskjeden om grønt lys fra hovedstyret har gitt ham den bekræftelsen han trenger. Nå er det sakens realisering og framdrift som gjelder.

Han møter godt forberedt, slik en med organisasjonserfaring gjør når han virkelig ønsker fortgang og orden. I et ferskt og oppdatert notat som deles ut, presenterer han hvordan han ser satsingen for seg.

«Enhver gjenbruksbutikk i NLMs regi» skal knyttes til Misjonsentralen, både økonomisk og administrativt. Misjonsentralen vil ta det økonomiske ansvaret ved opprettelsen av «enhver» av disse butikkene. Den enkelte butikk skal ha eget regnskap, ført som avdelingsregnskap under Misjonsentralen. Butikkens overskudd skal overføres til NLMs hovedkasse. Eventuelle tapsprosjekt vil bli belastet Misjonsentralen. Det lokale initiativ vektlegges, Misjonsentralen skal bistå. Endelig avgjørelse om nye butikker skal fattes av Misjonsentralens styre. For å komme i gang på nye steder bør «fødselshjelpere» kunne settes inn. Hver butikk må ha eget styre og egen ulønnet daglig leder. Gjenbruksbutikkene må integreres i NLMs øvrige virksomhet, de må behandles som en legitim og viktig del. Å gi rapport til lokale misjonsforeningers årsmøter bør være naturlig. I opplæringen av medarbeidere må en holde fram butikkens mulighet som «misjonsstasjoner». Det evangeliserende aspektet må vies stor oppmerksomhet. Misjonsentralen bør ta ansvar for opplæring og kurs.

Mot slutten av notatet gjør Sveinung opp status og legger fram planer. I tillegg til Fagernes i Valdres er tre byer/bygder så smått i gang med å vurdere å etablere butikker. Senere dette året vil saken bli drøftet fire andre steder. Han vil dessuten legge inn informasjon om gjenbruksbutikkens muligheter og berettigelse på møter som allerede er avtalt. Vurderings- og planleggingsmøter sammen med lokale medarbeidere regner han også med å kunne arrangere. En «offisiell proklamasjon» om at NLM nå vil satse i denne sektoren blir bestilt i notatets aller siste avsnitt.

Framtidsvisjonen

Styret er med på notene, og den offisielle proklamasjonen kommer. Informasjonsleder Espen Ottosen gir saken prioritet allerede i det første nummeret av *Utsyn*. Nyheten når abonnentene i løpet av to uker.

«En kjede av butikker med ulønnet betjening og minimale utgifter, men med store inntekter, er framtidsvisjonen når NLM om kort tid åpner sin første gjenbruksbutikk», får *Utsyns* lesere vite. En tilhørende billedtekst, som forteller at Sveinung nå skal bli «kjedesjef», gjør sitt til at saken blir lagt merke til. Artikkelen opplyser at den første butikken vil ligge i Valdres, og tre–fire andre steder kan vente seg ny gjenbruksvirksomhet relativt raskt.

I oppslaget uttaler Sveinung at det er gode grunner til å tro at gjenbruksbutikker både kan gi inntekter til misjonen og fungere som «misjonsstasjoner». Og tiltaket kommer i gang etter lokale initiativ. «Overraskende mange har foreslått dette for oss», heter det. Med det siktes det nok først og fremst til Lollike og andre i Oppland med sans for saken.

Artikkelen i *Utsyn* understreker at erfaringene med gjenbruksbutikker er svært gode både i Norge og Danmark, og utgiftene er lave. «Men for å lykkes, er vi for det første avhengig av ulønnet arbeidskraft, for det gir momsfristak. For det andre er det nødvendig få gode, brukte ting, blant annet fra dødsbo», poengterer Sveinung.

Han vet at det fra dette året av er innført momsfristak for butikker av denne typen i Norge. Sverige og Danmark har hatt en slik ordning i mange år. Kriteriene for å være momsfri er: «Bare ulønnet personell», «bare brukte varer, som er mottatt vederlagsfritt» og at «overskuddet skal gå til allmennyttige formål». Misjonssambandets inntreden i gjenbruksbransjen kommer altså i rette tid.

Et håp om at gjenbruksbutikkene skal bli et samlingspunkt for pensjonister og andre med sosiale og åndelige behov, blir også løftet fram i *Utsyn*. Sveinung ser for seg at butikkene skal få en krok med småbord, kaffe og atmosfære for god prat, slik han opplevde det i Danmark. «Dette blir en miljøskapende virksomhet med gode muligheter for det kristne vitnesbyrde», uttaler han.

Det nye tiltaket hilses også velkomment av generalsekretær Ola Tul-

luan. Han drar fram gode grunner for å etablere denne type butikker, først muligheten for inntekter til misjonen, så forvalteransvaret og for det tredje miljøhensyn. «Vi er glade for at Sveinung Lianes har påtatt seg å lede dette arbeidet», understreker han.

Omtrent samtidig som *Utsyn* når fram til abonnentene, går Misjonssambandets informasjonsavdeling ut med en pressemelding om nysatsingen.

– Plussfaktorer for alle

Utsyns proklamasjon om «en kjede av butikker» virker ganske ambisiøs. Men det er slik Sveinung har tenkt helt siden han ble tent for denne saken. Allerede i det han skrev på danskebåten, viste han til Frelsesarmeens Fretex-kjede og til Det Norske Misjonsselskaps 25 butikker. Han pekte også på Misjonssambandets unike utgangspunkt som landsdekkende bevegelse.

Spentige uttrykksmåter som «enhver gjenbruksbutikk» preger også notatet han skrev til Misjonssentralens styremøte 30. august. Sveinung drømmer virkelig om å få bruke sine siste år i Misjonssambandet som kjedeleder, for han er overbevist om at dette vil tjene organisasjonens viktigste anliggender: evangelisering og sjelesorg. Aspekt som økonomi og forvaltning kommer som bonus, tenker han.

Men vil Misjonssambandet «stjele» fra andre, fra Frelsesarmeen og NMS, ved å gå inn i denne sektoren? Også den problematikken har Sveinung reflektert over. I notatet fra danskebåten forteller han for eksempel om seks gjenbruksbutikker i en by med 10 000 innbyggere og med en tilsvarende befolkning i nærområdene. Alle seks har betydelige overskudd. «Kanskje er det slik at flere gjenbruksbutikker i samme område gir en synergieffekt med plussfaktorer for alle», skriver han. I dokumentet blir det likevel tilføyd at det vil være nyttig med en koordinering som hindrer at en trækker andre for nær. Om samme sak sier Tulluan at Misjonssambandet ikke vil starte butikker der Frelsesarmeen eller tilsvarende organisasjoner allerede har etablert slike.

Forholdet til eksisterende virksomhet i Misjonssambandet må også

ivaretas, poengterer Sveinung. Det vil være uheldig om nye tiltak virker ødeleggende på eksisterende arbeid. Men Sveinung tror heller at det nye vil stimulere og gi liv til det som allerede er i gang. I dokumentet fra danskebåten understrekes det at Misjonssambandets gjenbruksbutikker «så sterkt som mulig» bør integreres i det arbeidet organisasjonen har fra før.

Åpning 4. november

Nyheten om gjenbruksbutikken som planlegges på Fagernes blir slått stort opp i avisa *Valdres* 15. september. «Vi tror dette er noe som ligger i tiden. Det er ikke lenger en skam å gå i gjenbruksbutikk, og når vi på denne måten kan bidra til beste for miljøet og skaffe penger til vår ideelle virksomhet, er det helt perfekt», uttaler den lokale misjonsmannen Birger Strande. Han forteller at 15 personer har sagt seg villige til å jobbe gratis for det nye tiltaket.

Inger Lise Ekerhaugen skal være administrativt ansvarlig lokalt. Det siste er gjort mulig ved at Ekerhaugen tilsettes og lønnes av Misjons-sentralen i halv stilling, men det nedfelles i arbeidsavtalen at det meste av tiden hennes fortsatt skal knyttes til arbeid blant barn i Oppland. Uten en slik hjelp i begynnelsen ville det ikke være mulig å komme i gang med butikkdrift på et så tidlig tidspunkt. Ordningen varer i ni måneder, og den blir ikke benyttet ved butikketableringer andre steder i landet.

Oppslaget i *Valdres* refererer også til Sveinung, som forklarer leserne at butikken på Fagernes blir den første i en kjede. «Visjonen er at bruktsalg, frivillig arbeidskraft og lokalt engasjement skal bli et nytt og positivt bidrag til NLMs arbeid», framhever han. Også tanken om at gjenbruksbutikken skal fungere som «misjonsstasjon» trekkes fram. En faktaboks i ti punkt presenterer Norsk Luthersk Misjonssambands historie og arbeid.

Lokalet som er leid på Fagernes, er lite og også litt dårlig egnet. Men sentral beliggenhet ved hovedveien gjør det til det beste alternativet. Hyllereoler og annen innredning skaffes til veie så rimelig som mulig.

Misjonsvennen Leif Otterlei, som har drevet butikk med Rimi-tilknytning, spanderer et helt lager av Rimi-innredninger. Frakt fra Vestnes i Romsdal til Fagernes ordner Sveinung selv. Han fyller stasjonsvognen sin og en tilhenger. Særlig tilhengeren er noe «presset» under transporten, men butikken får det den trenger.

Butikken på Fagernes åpner dørene 4. november. Den holder åpent fra onsdag til lørdag hver uke, fem timer hver dag. Personalet bor innen tre mils avstand.

Et selskap organiseres

Et par uker etter denne åpningen blir det holdt konstituerende generalforsamling i Misjonssentralen Gjenbruk AS, med Misjonssambandets forretningsfører Birger Helland og Sveinung til stede. I samråd med revisor har en funnet det nødvendig med et nytt aksjeselskap som gjenbruksbutikker kan bli knyttet til. Formålsparagrafen formuleres som følger: «Selskapet skal, ved hjelp av frivillig og ulønnet arbeidskraft, selge gjenbruksartikler for å finansiere Norsk Luthersk Misjonssambands ideelle formål, videre skal det bidra til økt fellesskap blant kunder og frivillige medarbeidere.» Aksjekapitalen er på 100 000 kroner.

På selskapets første generalforsamling gis foretaket et styre som erstatter medlemmene fra sekretariatskonferansen. Reidar Bøe blir leder, Liv Skeide Lehre nestleder og Ingrid Gunderhuset, Bjørn Magne Heier og Leif Otterlei styremedlemmer. I firmaattesten fra Brønnøystregistrene er formålet til Misjonssentralen Gjenbruk AS formulert slik: «Selskapet skal i pakt med eierens intensjoner om riktig forvaltning, aktivt medvirke til at de verdier som finnes i bruktgjenstander kan bli tatt hånd om og selges til interesserte kjøpere.»

– Flying start

I midten av november blir Sveinung spurt om Misjonssambandet kan tenke seg å kjøpe en gjenbruksbutikk som Ny Start i Øst driver på

Dokka. Det er Lollike som spør, og bakgrunnen er at Ny Start i Øst har for få butikkmedarbeidere der.

Lollike nevner dette noen dager før Sveinung skal til Fagernes en tur. Misjonsentralen Gjenbruk AS kan overta butikken med innredning og varelager for 30 000 kroner. Sveinung ringer med en gang til misjonsmannen Kjell Holm, som bor i Gjøvik, og spør om han kan få komme innom etter samlingen på Fagernes for å snakke litt. Jo, han må bare komme, svarer Holm.

Klokka nærmer seg 23 når Sveinung står på døren, men han ønskes velkommen inn og får rik anledning til å legge fram utfordringen fra Dokka. Etter en liten times samtale gir Holm sitt bifall. «Jeg tenker vi kjøper og driver den butikken», sier han til kona. Under den nattlige bilturen tilbake til Oslo, med en ny gjenbruksbutikk i lomma, beundrer Sveinung den dristigheten og innsatsviljen han møtte hos Turid og Kjell Holm. Han vet at paret også er knyttet til andre oppgaver i NLM, men kan ikke annet en fryde seg over den «flying start» dette vil gi Misjonsentralen gjenbruk AS i Oppland.

Hindringer må overvinnnes

Slik Sveinung ser det, ligger det til rette for gjenbruksetableringer en rekke steder. Han er uvanlig godt kjent i store deler av landet og øyrer muligheter både her og der. Til noen misjonsforeninger med ledere han vet er svært dyktige, sender han brev og presenterer idéen sin. Brevet munner ut i en oppfordring om å vurdere saken. Men det han opplever, er at alle som en svarer omtrent det samme. Saken er helt uaktuell hos dem. Dette overrasker ham, og han skjønner at han ikke vil komme langt i dette terrenget uten å møte folk ansikt til ansikt.

Kontakt med enkeltpersoner og grupper har forresten vært en av Sveinungs viktigste arbeidsmetoder så lenge han har vært i Misjonsambandets tjeneste. Og det er i slike situasjoner han har trivdes aller best og vært mest i sitt ess.

Tross en smule skuffelse over mottakelsen brevet fikk, ser Sveinung seg ikke blind på hindringene som må overvinnnes. Han drar nytte av en

erfaring han gjorde allerede som 18-åring, før han ble ansatt i Misjons-sambandet. Han hadde kjøpt sin første bil og så muligheten for å gjøre noe for 10–15-åringer i ei nabobygd. Men da han spurte lederen for bygdas bedehuskapell om å få leie huset, var svaret: «Noko slikt nyttar ikkje her.» Svaret ble gjentatt flere ganger, men til slutt fikk den unge entusiasten likevel aksept for å kunne prøve seg med ett møte. Bygda hadde ingen kristne foreninger, men i den aktuelle aldersgruppen møtte absolutt alle fram den første samlingen. Denne erfaringen – og mange tilsvarende senere – gjør at tanker om at «det nytter ikke», aldri oppleves som et endelig fasitsvar i Sveinungs ører.

I slutten av november er han på Sunnmøre og har møter for misjons-bladene. Han er fortsatt Misjonssentralens disponent og prioriterer denne oppgaven. I tillegg får Sveinung avtalt et møte med noen misjonsvenner fra Ørsta og Volda, for å snakke frampå om gjenbruksbutikk. Han treffer dem i Volda, der de og andre er samlet til avslutning av en møteuke på bedehuset. Gjenbrukssaken blir presentert enkelt og visjonært. Flere stiller spørsmål, og han gir gode svar. Hos noen tenes det en ild, og utfallet blir at en liten komité skal undersøke om det er mulig å etablere gjenbruksbutikk i Ørsta. NMS Gjenbruk har butikk i Volda. Legger det seg til rette i Ørsta, vil flere fra dette distriktet gå sammen om å drifte den.

– Kan størrelse gi økt overskudd?

Det følger en god del arbeid med overtakelsen på Dokka, men etter en periode med forberedelser er Misjonssentralen Gjenbruk AS i gang der i februar 2006. Ekteparet Holm fra Gjøvik får flere med seg, og det blir god sving på sakene. En kvinne som har jobbet i dette lokalet tidligere, er til ekstra god hjelp både i det praktiske og ved sitt kjennskap til nærmiljøet. I en periode pendler Inger Lise Ekerhaugen mellom Fagernes og Dokka, slik at begge butikkene får nytte godt av kompetansen hennes.

Et par måneder senere, 24. april, åpnes den påtenkte gjenbruksbutikken i Ørsta – mindre enn et halvår etter at idéen ble lansert. Med en gulvflate på 770 kvadratmeter skiller denne butikken seg fra de to første

når det gjelder størrelsen. I en kommentar til *Utsyn* sier Sveinung at litt større butikker ikke trenger så mange flere medarbeidere enn de mindre butikkene. Og fordelene med god plass er at det kan tas inn flere og større varer. Tanken hans er at størrelsen kan gjøre butikker mer attraktive, og at dette vil øke overskuddet, selv om også husleien blir høyere enn for mindre butikker. Å prøve ut om store butikker, som han ble imponert over i Danmark, kan være liv laga også i Norge, er viktig for ham. Han vil gjerne finne svar så snart som mulig, og hans venner i Ørsta/Volda-området er ikke avvisende til å prøve det ut.

Gjenbrukstanken tenner

På et møte om gjenbrukskonseptet for Kristiansand og omegn er responsen mest positiv fra misjonsvenner i Birkeland og Lillesand-området. Neste møte om saken blir derfor lagt til Lillesand, og også noen fra Grimstad blir invitert. Interesse og glød preger samtalen, og allerede samme dag blir det sett etter mulige butikklokaler.

Særlig har Sveinungs henvisning til butikken på Sunnmøre, med nærmere 800 kvadratmeters grunnflate, gjort inntrykk. På et tredje møte, denne gangen i Grimstad, i håp om at flere fra Misjonssambandets forsamling der vil tenne på idéen, forteller en ivrig kvinne fra denne sørlandsbyen: «Jeg ringte til Ørsta for å sjekke om det stemte det med den store butikken du fortalte om. Og da kom jeg i kontakt med en som var enda mer tent enn det du er, Lianes!» Det var Kari Kvistad, en av lederne ved butikken i Ørsta, hun hadde hatt telefonkontakt med.

1. september er Misjonssambandets fjerde gjenbruksbutikk – i Lillesand – et faktum. Den ligger like ved E18 og har 500 kvadratmeters grunnflate. Lederne er misjonsengasjerte og har erfaring fra både be- dehus og foreninger. Etter en tid kommer de på at de kan arrangere misjonsfest i butikken, for det vanker mange der og er plass til en god del folk. Festen i en fullsatt møbelavdeling blir en flott opplevelse. En kristen eritreer som er medarbeider i butikken, blir intervjuet, og vitnesbyrdet hennes griper mange. «Å få være med i arbeidet og fellesskapet her i butikken er det fineste jeg har opplevd siden jeg kom til

Norge!» forteller hun. Begeistringen og takknemligheten gjør sterkt inntrykk. Mot slutten av festen setter tidligere hovedstyreformann i Misjonssambandet og rektor ved Drottningborg videregående skole, Gisle Espeland, ord på noe av det mange kjenner inni seg: «Omgivelsene er uvante, men misjonsfesten har vært av beste slag.» Erfaringen fra Lillesand skal senere inspirere flere av kjedens butikker andre steder i landet til å ta lignende initiativ.

I årsmeldingen for Misjonssentralen Gjenbruk AS 2006 blir det fortalt at antallet butikker har økt fra én til fire. En av dem har vært i drift hele året, en annen fra februar, en tredje fra april og den fjerde fra september. Selskapets overskudd ble på 554 645 kroner. Summen er i sin helhet overført til Norsk Luthersk Misjonssamband.

«Vi er godt fornøyde. Det er alltid en del oppstartskostnader, så vi regner med at overskuddet vil øke sterkt framover», uttaler Sveinung til *Utsyn*. Han legger til at flere av butikkene har hatt betydelig økning i omsetningen i løpet av driftsperioden, og at det gode resultatet for 2006 derfor ikke kan være utslag av kortvarig entusiasme.

Bilkjøp – og butikk i samme slengen

2007 blir et svært hektisk år. Brikker faller på plass, og den ene gjenbruksbutikken etter den andre gjøres klar. Det etableres seks nye, i tillegg til de fire første.

Historien bak den femte gjenbruksbutikken – i Tromsø – opplever Sveinung som både morsom og hyggelig. Han har kjørt Citroën XM i mange år, men nå trenger han ny bil. På Finn.no kommer han over en av samme merke, i Tromsø. Den er kjørt av en verksmester og skal være meget velholdt. At den er ti år gammel er en fordel, for da kan Sveinung gjøre den om til stasjonsvogn uten å måtte betale avgift.

Han bestemmer seg for å dra til Tromsø og kjøpe bilen. Men så kommer han på at det er dumt å ta en så lang tur uten å informere om gjenbrukskonseptet i samme slengen. Han ringer nordover og inviterer noen personer han kjenner, til et møte. De samles på Fjellheim bibel-skole, og åtte–ni personer er til stede. Praten går lett og stemningen er

god, men ikke overraskende finner den forholdsvis unge flokken det umulig å ta et så stort løft. «Her i Tromsø har vi altfor få pensjonister», er en av begrunnelsene.

Under den lange kjøreturen tilbake til Oslo humrer Sveinung litt for seg selv hver gang denne situasjonsbeskrivelsen dukker opp i tankene hans. Muligheten for å etablere gjenbruksbutikk i ishavsbyen på nåværende tidspunkt må han dessverre se langt etter. Overraskelsen er derfor stor når han et par uker etterpå blir kontaktet av en som ikke var til stede da gjenbrukssaken ble drøftet i Tromsø. Hun har fått høre om den gjennom noen som deltok, og kan fortelle at det er flere som ønsker å se på saken en gang til, om bare Sveinung kan besøke dem igjen.

Han griper sjansen, og det andre møtet i nord får positivt utfall. Gjenbruksbutikken i Tromsø blir planlagt med stor iver. Med sitt lille, men sentralt plasserte lokale, rekker den å bli kjedens femte butikk. Sveinung må bare beundre den innsatsen og effektiviteten som legges for dagen. At en liten flokk venner av Misjonsbandet i «Nordens Paris» makter å sette i gang en av organisasjonens aller første gjenbruksbutikker, gir ham en følelse av at det umulige er blitt mulig.

Hektiske høstmåneder

Butikkene i Halden, Kristiansand, Sarpsborg, på Karmøy og i Ålesund ser dagens lys i løpet av noen få måneder. Hver etablering har sin egen historie, fra idéens unnfangelse til butikken kan åpne dørene. Mange bidrar med innsats og kompetanse, og en iherdig Sveinung er involvert de fleste stedene. Ikke bare er han der når de første planene legges og når det forhandles om leie av butikklokaler, men også når butikkene skal innredes og klargjøres. Han står på fra dag til dag.

Datoene for snorklipping og offisielle markeringer skyves aldri unødige langt ut, så innspurten fram mot åpning kan bli ganske intens.

En etablering som går veldig greit, er den i Halden. Alt som skal til er at Sveinung tar et par telefoner. Straks idéen er nevnt for to misjonskvinner, er det som saken allerede er moden. Misjonsbandets foreninger i distriktet kalles inn for å ta den formelle beslutningen, og dermed er

det klippet og klart. En telefon til lederen for Fretex bekrefter at en ny kristen gjenbruksbutikk ikke blir oppfattet som uheldig konkurranse. «Bare sett i gang!» sier lederen. Og ledige butikklokaler står nærmest og venter. Sveinung tar flere turer fra Oslo, noen ganger med bilen full av varer. «Han er aktiv hele tiden, for det ligger i hans natur», sier en lokal kilde.

Flere av Misjonssambandets medarbeidere på Karmøy har stått i spissen for store loppemarkeder, særlig i tilknytning til Solgry ungdomssenter. Erfaring med bruktsalg er derfor opparbeidet, og nå kalles det inn til informasjons- og samtalemøte om gjenbruksbutikk. Ett enkelt møte viser seg tilstrekkelig for å fatte vedtak om å begynne. Problemet her, som flere andre steder, er å velge lokaliteter. De beste lokalene som er ledige, blir for kostbare å leie. Et forholdsvis lite lokale blir derfor valgt. Men interessen for den nye butikken er veldig stor. Sludd og kuling fra vest kan ikke hindre at mange stiller seg i kø for å komme først inn på åpningsdagen. For Sveinung og de lokale ildsjelene blir dette et sterkt minne. Flere og flere ser at gjenbruksbutikken vil komme til å bety veldig mye for Misjonssambandets arbeid i distriktet.

Seks-sju år senere, helt på tampen av hans periode som kjedeleder, er det en stor opplevelse for Sveinung å inngå en ny leiekontrakt for denne butikken. Nå flytter den til store og flotte lokaler nærmere Haugegesund. Noe som gjør ham ekstra glad, er at kvadratmeterprisen som forhandles fram, kanskje er den rimeligste han har oppnådd i hele sin tid som leder.

Kjølerom blir «lun krok»

I Sarpsborg trengs det fire møter og grundige samtaler før et endelig vedtak om gjenbruksbutikk kan fattes. Men det går ikke lenge før iveren blir stor også her. Det grundige forarbeidet som ligger bak, gjør at de som setter i gang virkelig vet hva som kreves.

De leier lokaler etter en tidligere matvarebutikk, og Sveinung får omdirigert en container fullastet med butikkinnredninger. Innredningene skulle til avfallsplassen, men kan i stedet gjenbrukes i butikken.

Også en stor varebil som hører kjeden til, dukker opp. Den er lastet med alt som kreves for å sette de nedslitte lokalene effektivt i stand. Det må en stor og omfattende dugnadsinnsats til. Flisgulv må rives opp, murvegger må bankes ned. Det bygges og pusses, vaskes og males, og etter hvert tar lokalene form. De får et innbydende utseende. Det som før var matvarebutikkens kjølerom, blir nå gjenbruksbutikkens «lune krok». Sveinung står på seint og tidlig. Han jobber intenst selv og avdekker også en sjelden evne til å få andre med seg. Folk er overgitt over alt det han får til.

Om denne butikken har hatt en litt trang fødsel, slår den snart ut i full blomst når det gjelder driften. Ingen annen butikk i kjeden når tilnærmeelsesvis så høyt i omsetning, sett i forhold til arealet som disponeres. Sveinung må bare beundre den arbeidsinnsatsen som gjør dette mulig.

– Det rene glassmagasinet

I Kristiansand driver NMS gjenbruksbutikk i sentrum og Fretex på østkanten. Vågsbygd i byens vestre del ansees derfor som det mest aktuelle området for en butikk i regi av Misjonssentralen Gjenbruk AS. Lokalet etter en nedlagt Rema-butikk i Voiebyen i Vågsbygd blir lagt merke til av Misjonssambandets kretssekretær, og forhandlinger med velvillige og interesserte eiere kommer i stand. Leieprisen blir svært gunstig, og det er ikke behov for noen større oppussing. Gjenbruksbutikken i Voiebyen kommer veldig godt i gang. Et spenningsmoment som uroer litt, er at leietiden er begrenset av en større sanering og nybygging som er bestemt for dette stedet. Men butikken rekker å bli åtte år før det blir noe av det.

I forbindelse med åpningen uttaler en av ildsjelene, Gunhild Viste, at de legger vinn på at varene skal presenteres på en fin måte. «Det har blitt lekkert her, rene glassmagasinet», sier hun til *Utsyn*. Hun hadde drømt om å drive gjenbruksbutikk fra hun var ung, og en dag hun nevnte dette for Sveinung, som var en snartur innom arbeidsplassen hennes, Gimlekollen Mediesenter, ble han veldig begeistret. Noen måneder senere var planene i ferd med å ta form.

Mens butikken ennå var under planlegging ga Viste uttrykk for at hun var litt spent på helsen sin, om den ville holde. Men hver gang Sveinung senere ringer for å spørre hvordan det står til, svarer hun positivt. «Jeg har aldri vært så frisk som etter at jeg begynte med dette», forsikrer hun. I årene som følger blir dette en «historie» som Sveinung ofte henter fram når han ønsker å oppmuntre sine medarbeidere i butikken. «Det er helsebringende å arbeide i gjenbrukssektoren», kan han for eksempel si.

Et spesielt trekk ved Misjonssambandets gjenbruksbutikk i Kristiansand er at de tar inn ekstrahjelp fra kriminalomsorgen. De får sone ved å gjøre samfunnstjeneste i butikken, noen til og med i fotlenke. Gode erfaringer gjør at kriminalomsorgskontoret sender butikken så mange de kan ta imot. Det at ingen i gjenbruksbutikken får lønn for arbeidet, skaper en følelse av likhet. Noen av pensjonistene i butikken får særlig god kontakt med ekstrahjelpene, og uten at noen har vært pågående, er det flere som sier at de er kommet til tro på Jesus i dette miljøet.

Morsomme episoder er det også mange av. En butikkmedarbeider setter seg ned for å spise nistepakken sin en dag. En kunde tar plass ved siden av henne. Han forsyner seg med vafler og kaffe, men før butikkmedarbeideren har fått begynt på smørbrødene sine, må hun gå for å hjelpe en annen kunde. Etter noen minutter er hun tilbake, men oppdager at både nistepakken og mannen er sporløst forsvunnet. En annen gang har en mann som jobber i butikken tatt av seg støvlettene ute på lageret. Etter endt dag går han for å trå ned i dem igjen. Men hva oppdager han? Jo, de er borte. Noen har tatt dem inn i butikken, og de er allerede solgt.

Humor og motivasjon

I Ålesund er det, som mange andre steder, en viss nøling før tanken om gjenbruksbutikk får gjennomslag. Men samtaler med Sveinung under et arrangement på Bjorli Misjonscenter, fører til at noen som brenner for misjonens sak, innser at denne oppgaven bør prioriteres. Og straks

noen tar hovedansvaret, er det flere som ser mulighet for å delta. En rekke dyktige personer stiller opp.

Lokalene som velges, er i en elendig forfatning, men etter svært mye dugnadsarbeid og betydelige påkostninger kan dørene åpnes.

Å drive i denne bransjen krever en god del innsats, men det rår trivsel, og arbeidsmiljøet er positivt. En egen intern humor oppstår også, for det er ikke lenge mellom de humørskapende opplevelsene. En kvinnelig kunde spør for eksempel en dag etter toalettet. Mannen som svarer henne, prøver så høflig han kan å forklare hvor hun må gå. Men han er ikke sikker på om forklaringen er oppfattet, så han tilføyer: «Jeg kan hjelpe deg!» Da svarer dama: «Nei, jeg hjelper meg selv!» Senere har personalet hatt mye moro av denne episoden. Først og fremst er det likevel det meningsfulle – at jobben i gjenbruksbutikken gir penger til misjonsvirksomheten – som gir motivasjon. «Arbeidet i butikken beriker livet mitt», sier en.

275 frivillige medarbeidere

Til et styremøte i Misjonssentralen Gjenbruk AS i november 2007 rapporterer kjedelederen at butikkene vil ha om lag 275 frivillige medarbeidere ved utgangen av året. Hver eneste butikk har høyere omsetning enn ventet. Men Sveinung gjør også oppmerksom på en følge av dette, nemlig at personalet får økt arbeidspress. Styret vedtar likevel å justere budsjettet slik at overskuddet for 2007 settes opp til 2,3 millioner kroner.

Det konstateres nå at Sveinung bruker mer og mer av arbeidstiden sin på gjenbruksselskapet. Det vedtas derfor at selskapet skal dekke hele lønnen hans, ikke bare 60 prosent som i året som gikk. Også en korrespondanse med Oslo ligningskontor og fylkesskattesjefen blir drøftet. Saken gjelder blant annet uttrykket «allmennyttig arbeid», som Fylkesskattesjefen tolker slik at arbeidet i organisasjoner som Norsk Luthersk Misjonssamband er allmennyttig i sin helhet.

Mot slutten av styremøtet samtales det om prioriteringene for 2008. En tenker særlig på oppfølgingen av de frivillige medarbeiderne, og det

blir enighet om å satse på en landssamling for butikklederne. Opplegget for en slik samling bør både være faglig og oppbyggelig. Sveinung understreker også at det må gis god hjelp til dem som vil ha et våkent blikk og åpne ører for kundenes og de besøkendes åndelige behov. Dette motivet har opptatt ham fra Misjonsentralen Gjenbruk AS så dagens lys, og han mener at det stadig må løftes fram igjen. Helt til slutt snakker styret om PR-arbeidet. Internettsider må på plass, og informasjonsplakater som kan synliggjøre hva butikkens overskudd går til, må trykkes.

Femdoblet overskudd

Sveinung er klar over at en del dugnadskrefter som kunne vært brukt på andre oppgaver i NLMs arbeid, nå ledes inn i gjenbruksbutikkene. Utgangspunktet hans er likevel at de som er opptatt i andre deler av arbeidet, bør prioritere de oppgavene de allerede brenner for. Så bør det heller komme inn andre i gjenbrukssektoren. Da han var i Danmark i 2005 ble han fortalt at det var forholdsvis lett å verve nye til slike butikker. At nye oppgaver utløser nye medarbeidere, er dessuten en erfaring han og andre ledere i misjonsarbeidet har gjort gjennom lang, lang tid.

Ofte er vi altfor forsiktige og «fornuftige» når det gjelder å spørre folk om å hjelpe til eller ta ansvar, mener Sveinung. I stedet for å rette et konkret spørsmål til noen, kan vi lett tenke for dem, tenke at de kommer til å si nei, kommer til å si at det ikke passer. Og så gir vi dem ikke sjansen. Sveinung mener dette er en av de store forsømmelsessyndene til kristne ledere. Det er ikke selvsagt at responsen blir som ønsket når noen utfordres, men den enkelte bør gis anledning til å svare selv.

«Fellesskapet i butikkene oppleves berikende for dem som arbeider der», melder Sveinung til styret. Han refererer blant annet til en prest som har fortalt ham at familien hans kjenner stor takknemlighet til en av NLMs gjenbruksbutikker. Hvorfor det? Jo, fordi moren hans, som er enke, har «fått et nytt liv» etter at hun begynte å jobbe der. Sveinung har ikke hørt dette så tydelig uttalt før, så det gjør sterkt inntrykk på

ham. Senere skal han få høre lignende uttalelser fra en rekke gjenbruksmedarbeidere over hele landet.

Arbeidet i butikkene er mer omfattende enn de fleste hadde ventet, men stemningen er svært positiv. Prisfastsettelse på varer ser ut til å være det mest krevende av de praktiske oppgavene. Det er viktig at butikkene får jevnlig oppfølging, får styret vite.

Gjenbrukskjedens årsresultat for 2007 ender til slutt på hele 2,7 millioner kroner. Det er fem ganger mer enn i foregående år.

– Hjertet mitt smeltet

Selskapets ekspansive utvikling danner bakteppet når 22 butikkmedarbeidere hilses velkommen til landssamling på Hurdal Verk folkehøgskole 2.–4. juni 2008. Alle de ti butikkene i kjeden er representert, og i tillegg deltar observatører fra en utredningsgruppe i Trondheim og fra en butikk som snart skal etableres i Aurskog-Høland.

Faglige tema blir brakt på bane og drøftet, og erfaringer utveksles. Glede og glød preger rapportene fra den enkelte butikk. Flere forteller om positive erfaringer i butikkens «lune krok». Asbjørn Kvalbein holder bibeltimer, og Ola Tulluan forteller om aktuelle utfordringer i dagens misjonsarbeid. Men høydepunktet for generalsekretær Tulluan er et godt, gammeldags vitnemøte. «Hjertet mitt smeltet da ordet ble gitt fritt og gjenbruksmedarbeiderne vitnet om livet med Jesus», minnes han mange år senere.

Dagen etter landssamlingen er det styremøte i Misjonssentralen Gjenbruk AS. Her er det full enighet om at samlingen kommer til å få stor betydning for arbeidet videre. Et arrangement over to døgn koster en del, med reiser og opphold, men styret er overbevist om at det bør gjentas allerede i 2009.